

UDENRIGSMINISTERIET

EKN, sagsnr.: 2020-18063
Den 25. maj 2020

Uformel videokonference for EU's handelsministre den 9. juni 2020

SAMLENOTAT

1. Handelspolitiske aspekter af COVID-19-krisen.....	2
2. WTO	5

1. Handelspolitiske aspekter af COVID-19-krisen

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret notat. Ændringer fremgår af streg i marginen.

1. Resumé

På videokonferencen ventes en fortsættelse af ministrenes uformelle drøftelse den 16. april af de handelspolitiske aspekter af COVID-19. Kommissionen ventes at orientere om status for EU's implementeringsforordning om eksportautorisationer samt kontakter til tredjelande om forsyning af medicin og værnemidler. Kommissionen ventes endvidere at afrapportere fra de seneste møder i G20-handelsministerkredsen.

2. Baggrund

Handelspolitikken spiller en vigtig rolle i afbødningen af de økonomiske konsekvenser af COVID-19 – både i den akutte krise og på lang sigt i forbindelse med den økonomiske genopretning. Stats- og regeringscheferne understregede den 26. marts vigtigheden af internationalt samarbejde og multilaterale løsninger i håndteringen af pandemien og dens konsekvenser, herunder bæredygtighed af de globale forsyningskæder.

G20-landenes handels- og investeringsministre har i en fælles udtalelse den 30. marts ligeledes opfordret til samarbejde om at holde vitale forsyningskæder åbne i en fælles front mod COVID-19. Såfremt der anvendes foranstaltninger som eksportrestriktioner, bør disse være målrettede, proportionale, gennemsigtige og midlertidige samt i overensstemmelse med WTO-reglerne. Handels- og investeringsministrene bekræftede tilgangen med en ny G20 erklæring den 14. maj, hvori der fremkom anbefalinger til en række tiltag om øget handelslettelse og transparens, der kan støtte op om det multilaterale handelssystem.

Kommissionen iværksatte den 15. marts via gennemførelsesforordning 2020/402 kontrol med eksport af værnemidler til tredjelande med henblik på at afhjælpe forsyningsproblemer i EU. Foranstaltningen er tidsbegrænset til seks uger. Beslutningen blev truffet efter, at flere medlemsstater havde indført eksportforbud af værnemidler internt i EU. Folketingets Europaudvalg blev orienteret om gennemførelsesforordningen ved Erhvervsministeriets notater af hhv. 19. marts og 22. april. Sidstnævnte vedrørte forlængelse af gennemførelsesordningen i yderligere 30 dage. Gennemførelsesordningen udløber den 25. maj og der er ikke fremsat forslag om yderligere forlængelse.

Endvidere har Kommissionen den 3. april vedtaget en beslutning i hasteprocedure om tidsbegrænset moms- og toldfri import af varer, der er nødvendige for at bekæmpe effekterne af COVID-19. Forudsætningen er, at varerne importeres af statslige organisationer og anvendes i relation til den nuværende katastrofesituation. Folketingets Europaudvalg blev orienteret om beslutningen via Skatteministeriets notat af 27. marts.

EU-kommissionen udgav den 25. marts i meddelelse 2020/1981 retningslinjer vedrørende medlemsstaternes mulighed for screening af udenlandske investeringer inden for kritiske industrier. Retningslinjerne skal særligt ses i forhold til produktion af nødvendigt medicinsk og

beskyttelsesudstyr i EU samt imødegåelse af utilsigtet salg af kritisk infrastruktur under kriseperioden. Retningslinjerne knytter sig til EU-forordning 2019/452 om screening af udenlandske investeringer, som finder anvendelse fra den 11. oktober 2020.

3. Formål og indhold

Handelsministrene ventes på baggrund af en orientering fra Kommissionen at drøfte de handelspolitiske aspekter af COVID-19, herunder implikationer for EU's handelsrelationer til tredjelande og for bæredygtigheden af de globale værdi- og forsyningskæder. Der ventes desuden en drøftelse af, hvorledes handelspolitikken kan bidrage til at forberede grundlaget for en økonomisk genopretning.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres i forbindelse med den uformelle videokonference.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, da EU har enekompetence på området for den fælles handelspolitik. Det bemærkes, at der ikke træffes formelle beslutninger ved videokonferencen.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelserne forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Forhandlingssituationen

Der er blandt medlemsstaterne bred opbakning til, at EU søger fælles løsninger mhp. at løse de handelsmæssige udfordringer, som er afledt af COVID. Enkelte lande ventes at tale for, at EU styrker sin muligheder for selvforsyning af bl.a. medicin og medicinsk udstyr gennem relokalisering af produktion og oplagring i Europa. Andre lande ventes at tale for tiltag, der sikrer fortsatte åbne globale markeder, herunder at al told og tekniske barrierer fjernes for medicinsk udstyr.

10. Regeringens generelle holdning

Handelspolitikken kan spille en vigtig rolle i afbødningen af de økonomiske konsekvenser af COVID-19. Dette sker bedst ved fortsat at sikre åbne markeder og frie handelsstrømme og en fair og bæredygtig handelspolitik.

EU skal tage aktiv del i en koordineret international respons på COVID-19, som medvirker til at opretholde samhandlen på verdensplan, samtidig med at europæiske interesser varetages. Danske arbejdspladser og eksportinteresser beskyttes bedst gennem opretholdelse og styrkelse

af de globale værdi- og forsyningskæder, fair og bæredygtig handel samt et transparent og regelbaseret handelssystem med WTO i centrum.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt for Folketingets Europaudvalg forud for uformel videokonference for udenrigsministre (handel) den 16. april 2020.

2. WTO

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På videokonferencen ventes en orientering ved Kommissionen om status på reformprocessen i WTO, herunder krisen i appelorganet, samt status vedr. WTO's 12. ministerkonference (MC12), som er udskudt pga. COVID-19, forventeligt til juni 2021. Herunder kan ventes en drøftelse af konsekvenserne af WTO's generaldirektør Roberto Azevedos beslutning om at trække sig fra posten et år før udløbet af sin mandatperiode. Behovet for reformer af WTO skal bl.a. ses i lyset af begrænsede fremskridt i de multilaterale forhandlinger samt den anspændte relation mellem USA og Kina. EU søger i samarbejde med andre WTO-medlemmer fortsat at finde løsninger, der kan sikre opbakning til WTO og appelorganet.

2. Baggrund

I lyset af COVID-19 er regelbaseret international handel og regeludvikling mere nødvendig end nogensinde før, men et paralyseret WTO vil ikke umiddelbart kunne udfylde sin rolle. Reformprocessen er de facto på standby. Forhandlingssporet og tvistbilæggesystemet – to af WTO's tre søjler – er lammet, bl.a. fordi en række afrikanske lande, Indien og enkelte latinamerikanske lande ikke ønsker forhandlinger om nye emner uden for Doha-dagsorden, og på grund af USA's fortsatte blokering af appelorganet og strategiske opgør med Kina.

På et tidspunkt, hvor WTO er under massivt pres og de facto handlingslammet, kan organisationen få fornyet relevans, idet mange lande peger på, at WTO skal danne rammerne for den globale genopretning af verdensøkonomien gennem styrkelse af verdenshandlen, herunder i form af nye regler for handel med medicinsk udstyr. Dog kan de fortsatte udfordringer i organisationen gøre det vanskeligt at opnå resultater på den korte bane.

EU forsøger at skabe nyt momentum i *plurilaterale* forhandlinger, herunder særligt e-handel samt i de eneste igangværende *multilaterale* forhandlinger om fiskerisubsidier, hvor fristen for et resultat er udgangen af 2020 ifølge delmål 14.6 i Verdensmålene. Endelig var forhandlingerne af national regulering af tjenesteydelser et område, hvor man forventede konkrete resultater ved WTO's næste ministerkonference (MC12). I forhold til *tvistbilæggesystemet* har EU sammen med foreløbigt 20 andre medlemmer, herunder Kina, etableret et alternativt, midlertidigt voldgiftssystem inden for WTO's regler. For at styrke WTO's tredje søjle - overvågning og transparens – har EU besluttet at indrapportere alle handelsrelaterede tiltag i lyset af COVID-19 i overensstemmelse med G20's anbefaling herom.

Danmark er med i en gruppe af medlemmer, der arbejder for, at klima og miljø kommer højere op på WTO's dagsorden, herunder at der afholdes et grønt sideevent og afgives en politisk erklæring i margin af MC12. MC12 skulle have været afholdt i Kasakhstan i juni 2020, men er udsat pga. COVID-19, forventeligt til juni 2021.

WTO's generaldirektør Azevêdo har den 14. maj meddelt, at han træder tilbage den 31. august 2020, hvilket er et år før udløbet af hans anden embedsperiode. Beslutningen begrundes med et for stort pres på organisationen, hvis processen med udpegelse af en ny generaldirektør finder sted samtidig med forberedelserne af MC12. Målet er, at finde en ny generaldirektør inden den 1. september, således at vedkommende kan nå at sætte sit aftryk på mål og prioriteter for ministerkonferencen.

3. Formål og indhold

Ministrene ventes på baggrund af en orientering fra Kommissionen at drøfte status for reformprocessen og WTO's 12. ministerkonference (MC12), der er udskudt til 2021.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal i henhold til TEUF artikel 207, jf. artikel 218, godkende eventuelle aftaler, som EU indgår i regi af WTO.

5. Nærhedsprincippet

EU har enekompetence på området for den fælles handelspolitik, og det er derfor alene EU, der kan indgå handelsaftaler, herunder i WTO. Det er på den baggrund regeringens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forhandlingsemnerne i WTO forudses ikke at medføre ændringer af dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Generelt ventes handelsliberalisering i regi af WTO at få positive samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser i form af bl.a. øget eksport, øget vækst, højere lønninger og et større beskatningsgrundlag.

8. Høring

Handelspolitisk Specialudvalg er løbende blevet inddraget. Erhvervs-, arbejdstager- og civilsamfundsorganisationer er blevet konsulteret om situationen i WTO senest den 29. oktober 2019 ved møde i Forum for fair og bæredygtig handelspolitik.

9. Forhandlingssituationen

Der er blandt medlemsstaterne bred opbakning til, at EU fortsat skal fremme et stærkt og regelbaseret multilateralt handelssystem samt spille en aktiv og central rolle i WTO.

10. Regeringens generelle holdning

I overensstemmelse med relevante folketingsvedtagelser, herunder senest V83 af 3. juni 2013, bakker regeringen stærkt op om WTO og det multilaterale handelssystem som det bedste og mest effektive værn imod protektionisme.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 28. februar 2020.